

3

Naučná stezka | Tůně u Hajske

VEGETACE

BUBLINATKA OBEČNÁ ▶

Bublinatky jsou vodní masožravé rostliny s ponořenými prýty a listy členěnými na vláskovité úkrojky. Na listech jsou četné lapací mýchýřky o průměru 2–3 mm, které nasají s vodou i drobnou kořist a trávicími enzymy ji rozpustí. V tůních zdejší přírodní památky je častěji zastoupena kriticky ohrožená bublinatka obecná, která byla řadu let považována za vyhynulý druh jihočeské květeny.

ŽEBRATKA BAHENNÍ ▶

V několika tůních se vyskytuje zákonem chráněná žebratka bahenní. Žebratka koření v bahně na dně tůně. Typické jsou pro ni peřosečné listy, které podobou pravidelných žeber daly rostlině její jméno. Zejména nekvetoucí rostliny tvoří na hladině velice hezké listové růžice čárkovitých úkrojků. Nad hladinu vystupuje dlouhý přímý stvol, který nese hroznovité květenství pravidelných něžných květů bílé nebo slabě narůžovělé barvy.

LAKUŠNÍK ŠTÍTNATÝ ▶

Další vodní rostlinou je lakušník štítnatý. Tato zajímavá rostlina vytváří dva typy listů – listy ponořené pod vodu jsou dělené, s niťovitými úkrojky, na hladině plavou lupenité listy. Lakušník kvete celé léto a jeho květy mají jasně bílé, na bázi žluté korunní lístky.

PUŠKVOREC OBEČNÝ ▶

Nepůvodní rostlinou pocházející z jihovýchodní Asie je puškovec obecný. Z mohutného, horizontálně uloženého oddenku puškorce vyrůstají řemenovité listy, květenstvím je palice vykloněná do strany. Celá rostlina příjemně voní. Puškovec je po staletí používán jako léčivá rostlina pro podporu trávení a oddenek obsahující sílice se dodnes používá k přípravě hořkých likérů.

◀ ZEVAR VZPŘÍMENÝ

V břehovém porostu roste také zevar vzpřímený, vytrvalá, až metr vysoká bylina s přímou větvenou lodyhou nesoucí latu květů. Skládají se v kulovité strbouly, které vypadají jako ježatá hlavička (slovenský název zevaru je ježohlav). Kromě popsaného běžného druhu zevaru zde na jediném místě roste také mnohem vzácnější příbuzný, a to zákonem chráněný zevar nejmenší, velikostí jen do 20 cm, který má nevětvenou poléhavou lodyhu.

◀ VACHTA TROJLISTÁ

V jedné tůni roste ve slabé populaci zákonem chráněná vachta trojlistá, se pro svou léčivou sílu používá v lidovém léčitelství již od středověku. Můžeme se s ní setkat v podobě sušené bylinky, která se užívá samostatně, nebo se přidává do nejrůznějších sypaných směsí čajů, které léčí problémy se zažíváním. Rostlina je pro svou krásnou a kompaktní stavbu hojně pěstována v zahradách.

◀ KOSATEC ŽLUTÝ

Nápadný je kosatec žlutý s řemenovitými listy a velkými žlutými květy. Kvete od května do července žlutými, vzácně až bílými květy. Bahenní rostlina se silným oddenkem, který se používal v léčitelství proti krvácení a pro získávání sílice. Obsahuje lehce jedovaté trísloviny. Otrava se projevuje žaludečními a střevními problémy.

◀ HALUCHA VODNÍ

V mělké vodě u břehu roste hojně halucha vodní, mrvkovitá rostlina s typickým složeným oklíkem drobných bílých květů a u báze nápadně ztloustlou větvenou ryhovanou lodyhou s dutým středem. Halucha vodní je jedovatá. Otrava touto rostlinou způsobuje koliku, průjem a křeče, může dokonce způsobit i smrt. V léčitelství se síce používá proti astmatu, ulehčuje vykašlávání a je močopudná, používá se také zevně na rány, její použití je ale velmi rizikové.

Naučná stezka Tůně u Hajske byla realizována ve spolupráci se společností NET4GAS, generálním partnerem CSOP, Jihočeským krajem a Městem Strakonice.

